

РАССМОТРЕНО

Руководитель
методического
объединения

Хайруллина Р.Ф.
протокол №1
от «19» августа 2025 г.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора
по учебно-
воспитательной работе

Платонова Г.С.
от «19» августа 2025 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор МБОУ
"Байрашевская ООШ"

Котдусова Г.Ю.
приказ №55 от «19» августа
2025 г.

**ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ**

СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП

Сертификат: 00885CDF444F79C80D2D57428303A00130
Владелец: КОТДУСОВА ГУЛЬНАЗ ЮНУСОВНА
Действителен с 24.06.2024 до 17.09.2025

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного курса «Лексика и фразеология татарского языка»

для обучающихся 8 классов

с. Байрашево, 2025 год

Туган (татар) тел фәнен федераль эш программаларына нигезләнеп укыту буенча методик тәкъдимнәр

5 - 9 сыйныфлар

Дәреслекләр, авторлар:

Туган тел (татар теле). 5 сыйныф. Ике кисәктә. Беренче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен). / М.М. Шәкүрова, Л.М.

Гыйниятуллина, О.Р. Хисамов; [рәссамы Диләрә Нәүрузова]. — Казан, 2022. — 168 б. : рәс. б-н.

Туган тел (татар теле). 5 сыйныф. Ике кисәктә. Икенче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен). / М. М. Шәкүрова, Л. М.

Гыйниятуллина, О. Р. Хисамов; [рәссамы Диләрә Нәүрузова]. — Казан, 2022. — 164 б.: рәс. б-н.

Туган тел (татар теле). 6 сыйныф. Ике кисәктә. Беренче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен). / М. М. Шәкүрова, Л. М.

Гыйниятуллина, О. Р. Хисамов; [рәссамы А.Б. Шляпкин]. — Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты, 2022. — 172 б. : рәс. б-н.

Туган тел (татар теле). 6 сыйныф. Ике кисәктә. Икенче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен). / М. М. Шәкүрова, Л. М.

Гыйниятуллина, О. Р. Хисамов; [рәссамы А.Б. Шляпкин]. — Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты, 2022. — 192 б. : рәс. б-н.

Туган тел (татар теле). 7 сыйныф. Ике кисәктә. Беренче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен). / М. М. Шәкүрова, Л. М.

Гыйниятуллина, О. Р. Хисамов; [рәссамы А.Б. Шляпкин]. — Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты, 2022. — 120 б. : рәс. б-н.

Туган тел (татар теле). 7 сыйныф. Ике кисәктә. Икенче кисәк : төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак укучылар өчен). / М. М. Шәкүрова, Л. М. Гыйниятуллина, О. Р. Хисамов; [рәссамы А.Б. Шляпкин]. — Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты, 2022. — 176 б. : рәс. б-н.

Туган тел (татар теле). 8 сыйныф. Ике кисәктә. Беренче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен). / М. М. Шәкүрова, Л. М.

Гыйниятуллина, О. Р. Хисамов; [рәссамы А.Б. Шляпкин]. — Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты, 2022. — 144 б. : рәс. б-н.

Туган тел (татар теле). 8 сыйныф. Ике кисәктә. Икенче кисәк : төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен). / М. М. [рәссамы А.Б. Шляпкин]. —

Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты, 2022. — 144 б. : рәс. б-н.

Туган тел (татар теле). 9 сыйныф. Ике кисәктә. Беренче кисәк: төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен). / М. М. Шәкүрова, Л. М.

Гыйниятуллина, О. Р. Хисамов; [рәссамы А.Б. Шляпкин]. — Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты, 2022. — 116 б. : рәс. б-н.

Туган тел (татар теле). 9 сыйныф. Ике кисәктә. Икенче кисәк : төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен). / М. М. Шәкүрова, Л. М.

Гыйниятуллина, О. Р. Хисамов; [рәссамы А.Б. Шляпкин]. — Казан: Татарстан Республикасы Фәннәр академиясе нәшрияты, 2022. — 148 б. : рәс. б-н.

Методик тәкъдимнәр (дәрәсләкнең структурасы, игътибарга алынырга тиешле төп моментлар)

5-9 сыйныф дәрәсләкләре ике кисәктән тора. Һәр кисәк ике зур теманы үз эченә ала. Беренче кисәктә «Мин» һәм «Тирә-як, көнкүреш» темалары, икенче кисәктә «Туган җирем» һәм «Татар дөньясы» темалары урнаштырылды.

Дәрәсләкләр ике юнәлешне (база өлешен өйрәнүчеләр һәм тирәнтен өйрәнүчеләр) үз эченә ала. Туган телне тирәнтен өйрәнүчеләр өчен булган материал зәңгәрсу рамка белән бирелде. База өлешен өйрәнүче укучыларга да, балаларның белем дәрәжәләрен, мөмкинлекләрен исәпкә алып, әлеге биремнәр тәкъдим ителергә мөмкин. База һәм тирәнтен өйрәнү өчен булган материалның бер дәрәсләктә бирелүе көчлерәк укучылар белән аерым якын килеп эшләү мөмкинлегенә тудыра. Дәрәсләкләрдә аерым тема эчендә ике юнәлеш өчен дә бер тексттан алынган берничә өзек кулланыла. Бу база өлешен өйрәнүче укучыларда текстның давамыйн уку теләген тудыру өчен дә отышлы. Бишенче сыйныфтан башлап тугызынчы сыйныфка кадәр сәгәтьләр саны барлыгы **68 (рус мәктәпләренен татар балаларына) / 102 (телне тирәнтен өйрәнүче татар балаларына)** дип күрсәтеп барылды.

Темаларның төзелешенә килгәндә һәр тема бертөрле калыпка салынды. Бер тема берничә дәрәсләкне үз эченә алырга мөмкин. Темаларның, дәрәсләкнең эчтәлегенә түбәндәгелә тәртиптә эшләнә:

- 1) Дәрәсләк гадәттәгечә психологик уңай халәт тудыру белән башланып китә. Укучылар ярдәмгә белән дәрәсләкнең темасы билгеләнә. Дәрәсләкнең максаты, бурычлары ачыклана.
- 2) 5-7 сыйныфларда темага караган һәр дәрәсләк эпиграф, төрле ситуациялар белән эшләү (аерым әсәрләрдән алынган өзекләр, мәкальләр, табышмаклар, ребуслар һ.б.) дәрәсләкнең башлам өлешендә, йомгаклаганда, зур бер теманы тәмамлаганда мөстәкыйль фикер әйтәргә, теманы ныгыту, нәтижә ясарга өйрәтү максатыннан кертелде.
- 3) Грамматик материал өйрәнелә. Сорауларга җавап бирү, рәсемнәр белән эшләү, фикер алышу (парларда эш), грамматик мәгълүматны ныгыту максатыннан башкарыла.
- 5) Дәрәсләкләрдә яңа теманы ныгыту өчен биремнәр, халык авыз иҗаты үрнәкләре белән бәйләп эш төрләре тәкъдим ителә.
- 6) Теманы йомгаклау өчен күнегүләр, логик биремнәр, рәсемнәр, кызыклы эш төрләре бирелә. Чирек ахырында тестлар, кабатлау өчен сөйләм эшчәнлегенә төрләр (ишетеп аңлау, уку, сөйләү, язу) белән бәйләп күнегүләр, төрле биремнәр, анализлар тәкъдим ителә.

«Родной (татарский) язык» для 8 кл

№	Изучаемый раздел, тема урока	Количество часов			Дата	Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		всего	контр ольн ые работ ы	практ ическ ие работ ы		
1.	Сложные случаи орфографии. Орфографиянең кыеночраклары.	1				https://lektsii.org/13-45323.html
2.	Кушма сүзләрне дәрес язу кагыйдәләре					
3.	Парлы сүзләрне дәрес язу кагыйдәләре					
4.	Парлы сүзләрне дәрес язу кагыйдәләре					
5.	Заимствованные слова в татарском языке. Татар телендә алынма сүзләр	1				http://garap-farsy.narod.ru/
6.	Присоединение окончаний к заимствованиям. Алынма сүзләргә кушымча ялгау.	1				https://nsportal.ru/sites/default/files/2018/03/14/alynma_suzlrg_kushymchalar_valgaudf
7.	Субстантивация прилагательных. Сыйфатларның исемләшүе.	1				https://nsportal.ru/shkola/rodnoy-yazyk-i-literatura/library/2017/10/12/syyfatnyn-isemlshue
8.	Субстантивация прилагательных на татарском языке. Сыйфатларның татар телендә субстантивлашуы	1				
9.	Спрягаемые формы глагола. Затланышлы фигыльләр	1				https://infourok.ru/zatlanishli-m-zatlanishsiz-figillr-klass-1511449.html
10.	Неспрягаемые формы глагола. Затланышсыз фигыльләр.	1				
11.	Инфинитив. Правильное использование в речи формы инфинитива. Сөйләмдә инфинитив формаларын дәрес куллану.	1				https://minobra.ru/works/tatarskiy-yazyk/142442/

12.	Причастие. Сыйфат фигыль. Правильное использование в речи формы причастия. Сөйләмдә сыйфат фигыль формаларын дөрес куллану.	1				https://pedportal.net/starshie-klassy/rodnoy-yazyk-i-literatura/prezentaciya-quot-syyfat-figyl-quot-579460
13.	Деепричастие. Хэл фигыль. Правильное использование в речи формы причастия. Сөйләмдә хэл фигыль формаларын дөрес куллану.	1				https://multiurok.ru/index.php/files/kh-l-fighyl-kartochkalar.html
14.	Служебные части речи. Послелог. Ярдамчел сүз төркемнәре. Бәйлекләр.	1				https://infourok.ru/bylgech-sz-trkemnre-bularak-byleklr-m-bylek-szlr-1309367.html
15.	Союзы. Теркәгечләр.	1				
16.	Модальные части речи. Модаль сүз төркемнәре.	1				
17.	Виды сложных предложений. Сложносочиненное предложение./ Кушма жөмлэләрнең төрләре. Тезмә кушма жөмлэләр.	1				https://ypok.pf/library/iyarchenle_kushma-%D2%97%D3%A9ml%D3%99l%D3%99r-%D2%BB%D3%99m_iyarchen_%D2%97%D3%A9ml%D3%99ne%D2%A3_m%D3%99gn%D3%99_202319.html
18.	Сложноподчиненное предложение./Иярченле кушма жөмлэләр.	1				
19.	Повторение заглавных и придаточных предложений /Баш һәм иярчен жөмлэләрне кабатлау.	1				https://infourok.ru/iyarchenle-kushma-mllrne-kabatlaumethodicheskaya-razrabotka-3410714.html?ysclid=lm6mjxy5d8391921612
20.		1				
21.	Синтетическое сложноподчиненное предложение/ Синтетик иярчен кушма жөмлэләр.	1				https://ppt-online.org/6192
22.	Аналитическое сложноподчиненное предложение/ Аналитик иярченле кушма жөмлэләр.	1				https://nsportal.ru/shkola/rodnoy-yazyk-i-literatura/library/2016/01/30/analitik-iyarchenle-kushma-zhomllrd-tynysh
23.	Сложноподчиненные предложения (подлежащие) /Иярченле	1				https://pedportal.net/starshie-klassy/rodnoy-

	кушма жөмлэлэр (ия)					yazyk-i-literatura/iyarchen-iya-ml-250946
24.	Сложноподчиненные предложения (сказуемые) / Иярченле кушма жөмлэлэр (хәбәр)	1				https://infourok.ru/dres-eshkrtmse-iyarchen-iya-m-hbr-mlr-klass-2565780.html
25.	Сложноподчиненные предложения (дополнительные)/ Иярченле кушма жөмлэлэр (тәмамлык)	1				https://nsportal.ru/shkola/rodnoy-yazyk-i-literatura/library/2015/10/28/iyarchen-tmamlyk-hm-aergych-zhomllr
26.	Сложноподчиненные предложения (определительные) Иярченле кушма жөмлэлэр (аергыч)	1				https://infourok.ru/urok-prezentaciya-po-tatarskomu-yazyku-na-temu-iyarchen-aergych-%D2%97%D3%A9ml%D3%99%D3%99r-9-klass-4689247.html
27.	Сложноподчиненные предложения времени/ Иярченле кушма жөмлэлэр (вакыт)	1				https://botana.biz/prepod/drugoe/ov1nwwq0.html
28.	Сложноподчиненные предложения (места) Иярченле кушма жөмлэлэр (урын)	1				https://nsportal.ru/shkola/rodnoy-yazyk-i-literatura/library/2017/02/11/iyarchenle-kushma-zhomllrne-kabatlau
29.	Сложноподчиненные предложения (образа действия) Иярченле кушма жөмлэлэр (рәвеш)	1				https://nsportal.ru/shkola/rodnoy-yazyk-i-literatura/library/2013/04/16/achyk-dres-iyarchen-kulm-zhomllr
30.	Сложноподчиненные предложения (меры и степени) Иярченле кушма жөмлэлэр (күләм- чама)	1				
31.	Сложноподчиненные предложения (цели)/ Иярченле кушма жөмлэлэр (максат)	1				https://nsportal.ru/shkola/rodnoy-yazyk-i-literatura/library/2014/12/23/iyarchen-maksat-zhoml
32.	Сложноподчиненные предложения (причины)/ Иярченле кушма жөмлэлэр (сәбәп)	1				https://nsportal.ru/shkola/rodnoy-yazyk-i-literatura/library/2014/05/26/iyarchen-sbp-zhomllr-fgos-talplre-bel-n-tozelgn
33.	Сложноподчиненные предложения (условные)/. Иярченле кушма жөмлэлэр (шарт)	1				https://nsportal.ru/shkola/rodnoy-yazyk-i-literatura/library/2012/02/08/iyarchen-shart-hm-kire-zhomllr
34.	Сложноподчиненные предложения (уступительные)/. Иярченле	1				

	кушма жөмлэлэр (кире)					
--	-----------------------	--	--	--	--	--

Лист согласования к документу № 120 от 05.09.2025
Инициатор согласования: Котдусова Г.Ю. Директор
Согласование инициировано: 05.09.2025 13:38

Лист согласования			Тип согласования: последовательное	
N°	ФИО	Срок согласования	Результат согласования	Замечания
1	Котдусова Г.Ю.		 Подписано 05.09.2025 - 13:38	-